

ULUSAL FINDIK KONSEYİ FINDIK RAPORU

Aralık /2018

GİRİŞ:

Bu rapor “Ulusal Fındık Konseyi Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik” in 7.maddesi “a” fıkrası hükmünce Tarım ve Orman Bakanlığına sunulmak üzere hazırlanmıştır.

Fındıkta üretim, ticaret, pazarlama ve ihracat gibi hemen hemen her aşamada ciddi sorunlar olmasının yanında en önemli sorunun “Yapısal” olduğu kanaatindeyiz. Yapısal sorunların devlet eliyle ve radikal yöntemlerle çözülmesi diğer sorunların birçoğunun kendi kendine çözümlenmesine vesile olacaktır.

1- Tarım İşletmeciliği:

Mevcut arazi büyüklükleriyle rantabl anlamda üretim yapılabilmesi ve toplam refahın idame ettirilebilmesi imkansız hale gelmiştir. Kabaca bir hesaplama, ortalama işletme büyüklüğü 1,4 Ha'dır (14 Dönüm). Günün şartları ve ekonomik realiteler göz önünde tutularak işletme büyüklüğünün en az 5 Ha (50 Dönüm) olacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Arazi toplulaştırması teşvik edilmelidir. Toplulaştırmanın salt mülkiyet aktarımı olarak değil, ürünü toplulaştıracak bir işletmecilik mantığıyla yapılması/ düzenlenmesi gerekmektedir.

Tarım İşletmeciliği kültürü devlet eliyle tesis edilmeli ve üretici artık klasik bahçe kültüründen kurtarılmalıdır.

2- Devlet Destekleri

Mevcut “Alan Bazlı Gelir Desteği” bu haliyle direkt üretime olumlu bir katkı sağlamamaktadır.

Arazi büyüklüğü dikkate alınarak yapılan bu desteklemenin kalite ve verimliliği artıracak etkin tarım uygulamalarına kaynak teşkil etmediği görülmektedir.

Alan Bazlı Gelir Desteği üreticilerimiz tarafından alınmış bir haktır. Bu desteğe ek olarak üretime, ürüne yönelik destekler sağlanmalıdır. Kaliteli ve yüksek verimde üretmek, iyi tarım uygulamaları ile üretmek vb. devlet eliyle etkin olarak desteklenerek teşvik edilmelidir.

“Sözleşmeli Tarım Uygulaması” son dönemlerde hayata geçmeye başlamış ve gelecek dönemlerde yaygınlık kazanacağı kanaati hâkimdir. Sözleşmeli tarım Uygulaması usul ve esaslarını düzenleyen yönetmelik formatında yasal düzenlemelerin şimdiler yapılması yerinde olacaktır.

3- Devlet Müdahalesi

Fındık fiyatının serbest piyasada çok düşük seviyelere inmesi gibi nedenlerle son sezonlarda devlet TMO eliyle taban fiyat açıklayıp destekleme alımı yapmakta ve bu müdahaleyle piyasa fiyatlarını yükseltmeye çalışmaktadır. Görülen o ki; devlet müdahalesi olmadan fındık piyasası kendi yolunu bulamayacaktır.

Her sezon öncesi ekonomik parametrelere bağlı kalarak gerçekçi bir analizle “Taban” ve “Tavan” fiyat tespit edilmelidir. Piyasa fiyatı, belirlenmiş olan bu “Taban” in altına düştüğünde müdahale alımıyla, çok yukarılarda seyrettiğinde müdahale satışıyla piyasa denge fiyatı oluşturulmalıdır. Bu sayede sektördeki tüm taraflar hangi bantta dalgalanan fiyatlarla piyasada pozisyon alacaklarını görebilirler.

Devlet eliyle bu türden bir müdahale sistemi kurulmalı ve bu sistemin sürekliliğini sağlayacak kurumsal yapı oluşturulmalıdır.

4- Diğer Yapısal Öneriler

- *Mevcut Ticaret Borsaları bünyesinde alıcı ve satıcıyı bir araya getirecek ve aleniyet ilkesiyle alım satımın sağlanacağı sistemin kurulması ve işletilmesi, ürün ihtisas borsacılığına geçiş ve lisanslı depoculuk gibi hususlarda devlet müdahil olmalıdır.*
- *Kırsala dair tüm projelerin temelinde “Gelir Artırıcı/Getirici” bir vizyon aranmalıdır.*
- *Fındığa alternatif çerezlerin fiyatı oldukça yüksektir. Bu durumda fındığın etkin tanıtımı yapılarak iç tüketimi artıracak bir kamu spotu çalışması yapılmalıdır. Fındığın avantajlı yanları öne çıkartılarak farkındalık yaratılmalıdır.*

5- Üretim Yönlü Sorunlar

- *Son sezonlarda böcek ve bakteriyel zararlılar kalite ve verimliliğe ciddi zayıflık vermektedir. Hızlı, acil ve etkin önlemler alınmazsa geri dönüşü mümkün olmayan zararlar ortaya çıkacaktır. Bu zararlılarla etkin mücadele teşvik edilmeli, desteklenmelidir.*
- *Rakip ülkelere nazaran ortalama verimimizin düşük olmasının sebebi bahçelerimizin ekonomik ömrünü doldurdukları yönündeki iddialar dayanaksızdır. Aynı bahçelerde etkin mücadele ve usulüne uygun bakım yapıldığında kalite ve verimin yükseldiği gözlenmektedir.*

SONUÇ:

Fındıkta yaşanan sorunların temelinde “Yapısal Sorunlar” yer almaktadır. Yapısal sorunların giderilmesi, üretimden ihracata kadar her aşamada domino etkisi yapacaktır. Sorunların piyasa içinde ve piyasa aktörlerinin iradesiyle, kanaatiyle çözümlenmesi mümkün değildir. Devlet eli gereklidir.